

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Monasticum

In Quo Totius Religiosæ disciplinæ Casus, Regulæ & difficultates clarè videntur, breviter explicantur & resolvuntur Canone, rationibus & Patrum auctoritatibus

Philippus <a Domina Nostra Septem Dolorum>

Augustæ Vindellicorum, 1688

Cap. XXXIII. De irregularitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40761

CAPUT XXXIII.

De irregularitate.

SUMMARIUM.

- I. *Irregularitas quid sit, & quomodo differt à censuris.*
- II. *Irregularitas quotuplex, eusque causa.*
- III. *Irregularitatis effectus.*
- IV. *Irregularitatis species ex defectu animæ.*
- V. *Irregularitas ex defectu scientiæ & fidei, & quomodo tollatur.*
- VI. *Irregularitas ex defectu corporis.*
- VII. *Irregularitas ex defectu natalium & ætatis.*
- VIII. *Irregularitas ex defectu libertatis & quomodo tollatur.*
- IX. *Irregularitas ex defectu Sacramenti & bigamia, & quomodo tollatur & dispensetur.*
- X. *Irregularitas ex homicidio vel mutilatione.*

XI. Ir-

II. Irregularitas ex delicto reiterationis Baptismi.

III. Irregularitas ex delicto Ordinum.

III. Irregularitas ex delicto exercitij Ordinis, quem quis non habet, & quomodo tollitur.

XIV. Irregularitas ex delicto infidelitatis vel heresis, & quomodo tollatur.

XV. Irregularitas ex delicto homicidij quanam sit.

IRREGULARITAS est impedimentum Canonicum directe impediens susceptionem Ordinum Ecclesiasticorum, & eorum usum: dicitur impedimentum, quia est quedam moralis inhabilitas, & ineptitudo ad Ordines; dicitur Canonicum, ad denotandum, non esse jure divino, aut civili, sed solum canonico introductum; dicitur directe, ut distingatur ab excommunicatione, quæ non privat predictis, nisi quatenus sunt quedam excommunicationes; à suspensione, quæ solum privat directe usu Ordinum, & ab interdicto, quod non semper impedit usum Ordinum, irregularitas vero semper.

II. Duplex est irregularitas, alia enim procedit ex delicto, alia ex defectu, & est tantum à jure, non autem ab homine, quia semper debet esse in jure expressa, & aliter non incurritur. Causæ autem irregularitatis sunt: finalis reverentia Sacramentorum ordinis, seu functionis ipsorum; causa vero efficiens est solum jus canonicum. *Cap. is qui citato.* sine quo nulla est irregularitas: Causa materialis remota seu subjectiva est omnis ille, qui est capax Ordinis; & ideo omnes viri, tam clerici, quam laici, modo sint baptizati, capaces sunt irregularitatis, non vero foeminae, quæ etsi sint baptizatae, non sunt Ordinis capaces, *Bonacina sup. punct. 2. num. 8.* nec Summus Pontifex, quia non est subjectus juri canonico, sed est supra ipsum, & ideo nullius irregularitatis est capax; Causa autem materialis proxima illius scilicet, quæ oritur ex delicto, est actus peccaminosus mortalis externus & consummatus, nisi obstat ignorantia, quæ excuset, quæ ignorantia non habet locum in irregularitate, quæ incurritur ex defectu. Pro causa tantum formali requiruntur solum ea verba, quibus intelligi possit irregularitas, vel ejus effectus ex antecedentibus, vel consequentibus, *Suarez citat. sup. sect. 8. Lexana verbo irregularitas, n. 4.*

III Effectus irregularitatis primus & principalis est, impedire receptionem Ordinum. *Cap. curandum, & cap. si cujus uxorem dist. 34. & cap. ultimo, de tempor. ordinat.* Hoc vero impedi-

non est tale, quod irritet Ordinem su-
 am; Ecclesia enim non potest impedire
 quem, quem jure divino habet Sacramentum,
 est tale, quod propter illud graviter morta-
 peccet irregularis suscipiendo Sacramen-
 Suarez *sup. sect. 2.* consequenter, licet per
 Ordinis susceptionem characterem reci-
 & non gratiam, non propterea incurrit no-
 irregularitatem, cum talis non sit in jure ex-
 Secundus effectus irregularitatis est im-
 ulum Ordinum jam susceptorum; licet
 et si peccet mortaliter, novam non in-
 irregularitatem. Tertius effectus irre-
 est, facere hominem incapacem be-
 Ecclesiastici, ita, ut collatio illi facta, sit
 & irrita, nec fructus beneficij possit perci-
 Nota tamen, quod irregularitas super-
 non privat beneficio ante obtento,
 nullus textus hoc suadet; potest tamen per
 privari, juxta *cap. ex litteris, de excess-*
Prelatorum. Imo debet illud sponte resi-
 si brevi tempore dispensatio impetranda
 & beneficium requirat officium, cui be-
 per se ipsum satis facere debeat, bene-
 namq; datur propter officium, *cap. ultimo*
scriptis in 6. Layman. lib. 1. tr. 5. part. 5.
1. n. 2. Nota etiam, quod secundum mul-
 apud Suarez *cit. sup. sect. 1. n. 29. disp. 40.*
 factio facta irregulari est quidem illicita &
 canones, non tamen ipso jure irrita, sed
 per

per sententiam infirmanda; quia nulla collatio beneficii censetur irrita ipso facto sine iure expresso, *arg. cap. si soli. de concess. preb. in 6. hinc* autem nullum jus expressum afferri potest. Quartus effectus irregularitatis reddit subiectum incapax jurisdictionis ordinariae, quia jurisdictionis ordinariae solum datur propter beneficium officium, aut titulum spirituales ordinatus, & functiones Ordinis, quarum incapax est irregularis, *Bonacin. sup. de censuris disp. 1. q. 2. par. 1. num. 12.* Non est tamen incapax jurisdictionis delegatae, cum ista non fundetur in officio aut titulo spirituali, nec dirigatur ad exercitium Ordinum, sed tantum ad quasdam functiones ad forum externum pertinentes, ut processum formare, iudicare, informare, commissarios esse, & is huiusmodi, *Layman. sup. num. 2. Lex. ant. cit. num. 5, & 6.*

IV. Irregularitatis ex defectu multae sunt species, quarum prima solet vocari ex defectu animae. Triplex est autem animae defectus irregularitatem inducens, scilicet: defectus, videlicet, rationis.

V. Defectus scientiae seu litterarum, & defectus fidei respectu illius, qui recenter ad fidem est conversus, qui & Neophitus vocatur. Prima est indispensabilis, quia usu rationis carentes sunt omnino inhabiles, prout irregulares per divina, pontificio, & naturali, nec ullus etiam Papa dispensat, nec tollitur per baptismum, aut per

nulla colla-
 eto sine iure
 ab. in 6. hic
 ferri potest
 sit subiectum
 quia iuris
 beneficii
 ordinatum
 ax est irreg
 9. 2. pad
 x iurisdictio
 tur in ob
 d exercitum
 n functione
 ut procell
 illarios esse
 2. Lex an
 multa sunt
 ri ex defectu
 defectus
 defectus, ali
 rum, & def
 ter ad fidem
 atur. Prima
 nis carentes
 gulares iure
 cillus etiam
 tum, aut
 per

professionem religionis, sed per solam ces-
 sationem causæ, ut si certò adveniat usus ratio-
 nis. Secunda, de defectu litterarum possunt
 considerari Prælati regulares cum suis subditis,
 sed non sint penitus ignari: quia, si talis de-
 fectus sit, ut quis ignoret necessaria ad usum,
 non solum inducit inhabilitatem ad Ordines
 recipiendos, sed etiam ad usum susceptorum.
 Scientia enim requiritur pro singulis Ordinibus
 accipiendis. *Cap. illiteratos dist. 36. & Concil. Trid.*
sess. 23. cap. 2. & sess. 23. cap. 4. num. 13, & 14.
 talis ignorantia tollitur, seu dispensatur à
 hoc. Unde irregularitas, quæ inde ori-
 tur, non cessat per baptismum aut professionem,
 sed tantum per ignorantie cessationem. Tertia,
 de defectu fidei; non intelligitur de fide, quam
 non habet non baptizatus, eo quod ante bap-
 tismum non sit subiectum capax Ordinis, & conse-
 quenter non dicitur irregularis, sed intelligitur
 de Neophitis, qui in adulta ætate ad fidem con-
 vertuntur ex Judaismo aut Mahumetismo, sunt
 irregulares, donec per aliquam temporis
 spaciam bene instructi fuerint in fide, & pro-
 pter non sunt irregulares, *cap. eam te, de rescript.*
 tollitur autem hæc, non solum per causæ cessa-
 tionem, sed & per dispensationem Papæ, vel al-
 terius potestatem habentis; non autem per
 baptismum aut professionem. *Lex an. sup. n. 11.*
 VI. Secunda irregularitatis species, quæ est
 de defectu corporis, oritur ex multiplici causâ
 vitio-

vitorum corporis, scilicet cecitate vel carentia
 visus, oculi sinistri, qui dicitur Canonialis, ita
 ut non possit commodè legi per oculum dex-
 trum Canon Missæ sine indecora faciei conver-
 sione, vel ex nodo in lingua, ita ut verba inte-
 gra proferri non possint, vel ex surditate totali
 aut carentia brachij, vel manus, aut indicis, aut
 pollicis, aut ex alia corporis deformitate, vel
 vitio horrorem gignente, vel amentia, phre-
 si, morbo caduco, lepra, aurium abscessu,
 quæ celari non potest, parvitate staturæ, vel
 bobitate nimis difformi, aliisque similibus de-
 fectibus, ut vinum gustare non potentibus, ut
 constat ex *distinct. 55. & titul. de corpor. viciis*
& titul. de cler. agrot. Isti autem defectus, aut
 vitia provenire possunt ex triplici causa, natu-
 rali, accidentali & libera; naturali, ut si quis
 nascitur cæcus, hermaphroditus, æqualis in utro-
 que sexu, perpetuò amens aut paralyticus, & alij
 similes non valentes exercere Ordines; & isti
 sunt indispensabiles, quamdiu durat impedi-
 mentum; accidentali, ut si quis fiat cæcus ex in-
 firmitate, & libera, ut si quis sibi amputet virgum
 quavis de causa, sive ex facto proprio sive alieno,
 ut si quis nasum aut digitum amputet ex que-
 tuor, & tunc ex facto proprio inducitur irregu-
 laritas, si adest culpa, non autem, si contingat
 sine culpa: etiam in facto alieno, ut si medicus
 refecerit membrum ob sanitatem recuperandam,
 & isti omnes possunt dispensari, etiam, si post
 dispen-

penfationem vitia remaneant in corpore, v. g. oculus, monipes, innafus, leprofus, mutila- membro patenti vel occulto sine culpa, pofumamen, ut diximus, quod non gignent notam indecentiam, horrorem aut scandalum.

de Bordonus resolutione 11. q. 3. n. 7. & feqq.
VII. Tertia irregularitatis species, quæ provenit ex defectu natalium, fatis explicata videtur in capite præced. de illigetimis, & ideo ad præced.

VIII. Quarta igitur species irregularitatis, provenit ex defectu ætatis, non perpetuò con- tinet hominem incapacem Ordinum, fed tan- tum intra tale tempus, respectu talis & talis Or- dinis præfixum; unde affecutus legitimam æta- tem non eget amplius dispensatione, eo, quod non fit amplius irregularis, & potest suscipere & continere Ordinem susceptum. Dispensare verò potest, ut Religiosus promoveatur ad Ordines, ut maiores, quàm minores, ante legitimam ætatem à Tridentino præscriptam, nullus Præla- tus potest, etiam Generalis, sed solus Papa, *cap. de temp. ordin. in 6. Glossa in Clement. gene- de ætate Trid. Concil. cap. 12. sessione 23.* non tantum quibusvis privilegiis penitus ad hoc derogaverunt moderni Pontifices. Quinta species irregularitatis, quæ provenit ex defectu ætatis, non datur apud Religiosos professos, nisi ipso, quod sunt legitime professi, acqui- sierunt

fierunt libertatem, ac proinde sunt immunes ab irregularitate, & non indigent dispensatione; si verò sunt sub potestate domini, non possunt promoveri. *Cap. nulli. cap. quicumque cap. de servorum dist. 54. & toto titul. de servis non ordinandis.* quia per servitutem obscuraretur dignitas sacerdotalis: Tum, quia cum servi non sunt juris sui, sed dominorum, non possent ad Ecclesiam obsequiis domino inservire. Si vero servus ordinatur consentiente domino liber remanet. *cap. si servus. 2. dist. 14.* Si verò ab ipsius domini consensu in minoribus ordinatur, servus remanet, secus, si in majoribus, tunc enim acquirit libertatem, solvendo domino pretium, vel dando illi alium servum in sui locum, alioquin adhuc inservire compellitur in his rebus, quæ non dedecent statum clericalem. Episcopus verò, qui servum domino contrahente ordinat, non solum mortaliter peccat propter damnum ipsi illatum, sed & tenetur ad restitutionem duplicati pretii. *Cap. si servus absente domino.* Hæc autem irregularitas tollitur cessante servitute. *Cap. nulli, dist. 54. & cap. de servis non ordinandis.* Tollitur etiam solus per dispensationem, & non Episcopi, eo quod quando ordinans servum, ut diximus. Per dispensationem verò in multis locis non tollitur, quia baptizatus remanet adhuc servus: Aliter dicitur de valida professione, quia non remanet amplius sub potestate domini, sed religionis.

IX. Sexta

Pars II.

IX. Sexta species irregularitatis ex defectu
 venit ex defectu Sacramenti, quando quis est
 bigamus. Sciendum est igitur, quid sit, & quo-
 modum sit, & a quo dispensetur. Dico ergo, biga-
 mia proprie ille est, qui duas habuit uxores, quia
 est divisio carnis, cum non sit conjunctio
 carnis cum una, sed unius cum pluribus. Est
 autem triplex, scilicet prima realis & vera; Se-
 cunda, ficta seu interpretativa, & tertia similitu-
 dinaria. Vera illa est, quando quis contraxit
 duo matrimonia, & consummavit validè: ficta
 seu interpretativa, quando quis revera non con-
 traxit duo matrimonia, sed juris fictione, aut in-
 terpretativè censetur contraxisse, quod fit tri-
 plici modo: *I.* Quando quis consumit duo ma-
 trimonia, sive simul, sive successivè, quorum, sive
 prius, sive posterius, est nullum. *Cap. nuper. de
 bigamia.* *II.* Quando quis consumit cum cor-
 rupta ab alio quam à se, sive ex copula matrimo-
 niali, sive fornicaria. *Cap. maritum, dist. 33. cap.
 verendum, dist. 34.* & hoc procedit, licet esset
 virgo, quando contraxit matrimonium, & an-
 tequam consummaret, cognita fuit ab alio. *Cap.
 si copus, cap. si laici, dist. 34.* imò est nullum ma-
 trimonium. *III.* Quando quis consumit duo
 matrimonia licet ambo nulla. *Cap. nuper. sup. cit.*
 In his enim omnibus casibus est divisio carnis
 unius cum pluribus, vel cum una, quæ cum aliis
 unam divisit, si non ex duplici matrimonio
 Pars II.
 h
 vero,

vero, saltem interpretativo: Similitudinaria consistit in eo, quando quis in sacris constitutus, vel in religione professus contrahit, & consumit matrimonium. *Cap. quotquot. cap. monacho 27. q. 1. cap. final. de bigamia.* Ratio est, quia, cum per votum sit conjunctus cum Christo seu Ecclesia, conjungens se mediante matrimonio attentato cum foemina etiam virgine, dicitur bigamus, quia hoc matrimonium similitudinem habet ad interpretativum. Omnes igitur bigamia prima scilicet, & secunda, imò, & tertia, sive reducatur ad interpretativam, sive non reducatur, irregularitatem inducunt, & hoc probant ex variis authoribus antiquiores DD. *Baconius in 4. dist. 25. art. 3. Michael Bononia etiam in 4. dist. 25. q. 4. Suarez de censuris, disp. 49. per totum. Toletus in Summ. lib. 1. cap. 66, & 67. Lexana verbo bigamus, num. 2. & reddunt irregularem hominem religiosum ad promotionem Ordinum, & ad exercitium eorum, & ad praelaturas & dignitates. Concil. Trident. sess. 23. cap. 17. Bonacina. q. 2. de irregularitate part. 5. n. 3.*

Praelati majores regularium possunt dispensare ad Ordines minores bigamos quoad promotionem & exercitium; item ad praelaturas & dignitates, in bigamia vera, & interpretativa, sed non ad Ordines majores, nisi in similitudinaria ex privilegio, & quia à jure communi hæc facultas conceditur Episcopis. *Gloss. verb. dispensare cap. 2. de bigamis. Rodericus tom. 1. q. 24. art.*

art. 2. *Bordonus part. 1. resol. de dispensat. super irregularitate resolutione 11.* quidquid dicant alij in contrarium. Possunt enim regularium Prælati cum sibi subditis dispensare in omnibus, in quibus possunt Episcopi cum sibi subditis, eo, quod habeant jurisdictionem quasi Episcopalem. *Rodericus tom. 1. qq. regul. q. 42. art. 2.*

Papa dispensat in quacunq; bigamia, quia ipse est supra totum jus positivum, & ita omnes DD. Episcopi non dispensant in bigamia reali, aut interpretativa ad sacros Ordines suscipiendos, nec ad usum receptorum. *Cap. super eo de bigamia. Concil. Trid. sess. 24. cap. 6.* In bigamia vero similitudinaria possunt Episcopi dispensare cum eo, qui contraxit cum virgine. *Cap. 1. qui clerici, vel voventes.*

Nota tamen, contra *Rodericum* non posse Prælatos regulares cum suis subditis dispensare, etiam in bigamia vera quoad Ordines minores, eo, quod non sit verum, id posse Episcopos secundum multorum opinionem, ergo nec regularium Prælatos.

Non tollitur per baptismum irregularitas bigamiae casu, quo illum suscipiens duas contraxisset nuptias, quia per baptismum non tolluntur, nisi peccatum & pœnæ debita pro peccatis quoad Deum; ergo non tollitur defectus significationis conjunctionis Christi cum Ecclesia, quem incurrit ille, qui duo contraxit matrimonia, sed irregularitas fundatur in hoc defectu, ergo non

h 2

tol-

tollitur per baptismum. Neq; tollitur per professionem in religione approbata; etsi enim irregularitas ex defectu natalium tollitur per professionem, non est tamen fundamentum, quod irregularitas ipsa bigamiae tollatur per dictam professionem, sive jure communi, sive ex privilegio religionis; quod si sit aliquod hujusmodi privilegium, quaestio est de facto, & illud scire debent religionum Praelati.

Clerici bigamiam contrahentes, non solum sunt irregulares sed poenas incurrunt, scilicet denudantur omni privilegio clericali, coërcitioni fori secularis sunt addicti, & ipsis sub anathemate prohibetur tonsuram & habitum clericalem deferre. *Cap. altercationis, de bigamis, in 6.* Quod est intelligendum de Clericis in minoribus constitutis, non de illis, qui sunt in sacris. Religiosus verò factus bigamus bigamia reali, vel interpretativa, est reducendus ad statum laicorum seu converforum professorum. *Cap. quis quis clericus, dist. 84.*

Bigamus non dispensatus in irregularitate, non debet admitti ad habitum religionis, nisi ad statum converforum, cum sit inhabilis ad sacros Ordines & per consequens ad praelatas.

Ex his colligitur *I.* quod contrahens plura matrimonia rata & ea non consummans non fit irregularis. *II.* Quod rem habens cum pluribus foeminis extra matrimonium non est irregularis. *III.* Quod non sufficit copula nefanda. *IV.* Quod

Quod laicus, qui contraxit cum Moniali, vel
 a, quæ votum castitatis solemne emisit, non
 propterea est irregularis, quia talis irregularitas
 non est expressa in jure. *Lex ana verbo bigamus,*
cap. 3. Bonacina de censuris, disp. 7. q. 2. punct. 5.
num. 2. & 9.

X. Septima species irregularitatis ex defectu
 incurritur propter homicidium, seu mutilatio-
 nem, vel cooperationem ad ipsam, estq; duplex;
 prima dicitur ex defectu lenitatis aut mansuetu-
 dinis causata ab homicidio licito, seu justè facto,
 et non peccaminoso. Alia dicitur ex delicto
 homicidij, seu mutilationis voluntariæ, de qua
 infra. Ut autem ex utraq; inducatur irregulari-
 tas, necesse est, ut occidens seu mutilans, seu
 cooperans, sit baptizatus. *Cap. si quis viduam.*
dist. 50. & cap. 1. & cap. si quis 4. dist. 51. Item
 requiritur, ut sit doli capax. *Clement. si furiosus*
de homicidio, quia actus, irregularitatem indu-
 cens, debet esse humanus, ac per consequens eli-
 citus à doli capace. *Bonacina sup. q. 4. punct. 1.*
num. 2. Item requiritur ut cooperatio ad mor-
 tem aut mutilationem non sit multum remota
 et per accidens. *Cap. tua nos de homicidio.* quia,
 qui ex officio vendit funem aut gladium, quo
 quis necatur, non est irregularis, nisi vendat de-
 terminatè ad hunc effectum & talem. *Layman.*
de 3. de justitia tract. 3. part. 3. cap. 7. num. 2.
 requiritur etiam, ut mors vel mutilatio re ipsa
 operetur; intentio enim non inducit irregulari-
 tatem,

tatem, requiritur insuper, ut talis mutilatio sit hominis vivi, quia jura loquuntur de vero homine, mortuus autem non est homo verus, sufficit tamen si sit infidelis.

Ex his infertur: quemlibet Judicem Papa inferiorem sententiam mortis vel mutilationis ferentem esse irregularem; non sunt tamen irregulares Principes vel domini, qui officium talis Judici dederunt *ex cap. ultimo ne Clerici vel Monachi, in 6. Layman. sup. n. 4.* Idem dicitur de Episcopis, Abbatibus & Prælatibus regularibus, quia ratione jurisdictionis temporalis, quam habent, creant tales Judices, etiam si illos creent pro causa particulari, vel eis dicant in genere, quod justitiam faciant; & addit *Layman.* posse præfatos Ecclesiasticos sententiam mortis graviolem mutare in aliam etiam mortis leviolem, ut pars supplicij minuatur, & mitius patiens mortem patitur, est enim actus misericordiae, & non severitatis.

Absolutio verò hujus irregularitatis ad Papam jure communi pertinet, quia nulli in jure committitur, nisi illi, neque competit Episcopo *juxta Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. de reformatione.* quia ibi est solum sermo de irregularitatibus et delicto.

XI. Loquendum nunc de irregularitatibus ex delicto provenientibus, & quidem de prima, quæ oritur ex delicto reiterationis baptismi scilicet factæ, sive ex parte baptizantis, sive ex parte

ilatio fit
vero ho-
us, suffi-
Papa in-
ionis fe-
nen irre-
cium tali
i vel Me-
icitur de
ribus, qui
a habent
t pro cali-
iod iusti-
prafatos
raviozem
o, ut par-
ortem pa-
non feve-
ad Papam
ure com-
opo iusta
rmatione
tatibus et
aritatibus
de prima
tissimi sci-
i, five ex
parte

orte baptizati, & non in aliis sacramentis. Igi-
ter qui scienter bis, aut pluries baptismum su-
cepit, sive iteratio sit publica, sive occulta, fit ir-
regularis, non tamen simpliciter, sed ex parte,
quatenus prohibetur promoveri ad majores Or-
dines. *Cap. qui in qualibet, 1. q. 7. cap. Aphros.*
dist. 38. cap. eos qui cap. qui bis de consecr. dist. 4.
l. i. c. ne sanctum baptismum reiteretur, & cap. ex
decurarum de apost. Bonacin. q. 3. de irregularitate
post. 3. n. 7. §. circa.

Dixi scienter, quia, si quis in infantia, somno,
aut ebrietate rebaptizetur non fit irregularis ob
defectum usus rationis: si quis etiam bona fide
potest non rebaptizare vel rebaptizari, non in-
currit irregularitatem, ignorantia enim excusat
a peccato, & ab irregularitate ab illo orta.

Metus cadens in constantem virum non excu-
sat a peccato, proinde neq; ab irregularitate in-
curritur, quia coactus potest fingere baptismum non
habendo intentionem reiterandi; at nemo po-
test cogere intentionem alicujus. *Bonac. sup.*

Baptizans sub conditione, si quis non est ba-
ptizatus, non incurrit, quia non dicitur iteratio
baptismi, quamvis postea constet de priori ba-
ptismo valido: Scienter baptismum recipiens
ab haeretico, extra casum necessitatis, incurrit ir-
regularitatem. *Cap. qui in qualibet 1. q. 7. cap.*
reiteratum est, in fine 1. q. 1. nisi ignorantia inadul-
tis, aut infantilis aetas excuset, cap. placuit. cap.
apud, 1. q. 4.

Prelatus regularis, etiam localis, potest dispensare in huiusmodi irregularitate, tam ad ordines, quam ad dignitates, non solum quando delictum & irregularitas sunt occulta, sed & quando res est publica, sicut possunt Episcopi. *Trident. Concilium sess. 24. cap. 6. Bordon. resolut. X. q. 1. §. 4. & resolut. XI. q. 1. & q. 8.*

XII. Secunda species irregularitatis ex delicto illa est, quæ incurritur propter indebitam Ordinum susceptionem, vel eorum exercitium, & ideo cum sint varij modi eam incurrendi.

Nota I. ligatum majori excommunicatione, Ordines sacros recipiendo, effici irregularem, estq; opinio valdè probabilis. *Cap. de eo qui furtive Ordines suscepit, & cap. cum illorum, de sent. excom. Sylvester verbo irregularitas, n. 4.* Oppositum tamen videtur probabilius, quia hæc non est in jure expressa, & textus videtur tantum explicari de suspensione. *Bonacina disp. 7. q. 3. punct. 4. n. 1. Hurtadus disp. 2. de censuris diff. cult. 1. num. 3.* licet recipiens quoscunq; Ordines, sive sit excommunicatus, sive suspensus aut interdicitus, peccet mortaliter. *Lezana verbo irregularitas n. 47.*

Nota II. quod ille fit irregularis, qui eodem die recipit, v. g. subdiaconatum cum altero saltim minore vel duos sacros. *Cap. 2. & 3. de eo qui furtive, ord. suscip. & cap. litteras de temp. ordinat.*

Doctores tamen asserunt & probabilius ad
 haec textus remanere tantum suspensum, cum
 non exprimitur irregularitas. *Suarez di-*
sc. 31. n. 40. & 41. & Layman. lib. 5. tract. 9.
n. 10. n. 20. juxta declarationem sacrae Con-
 gregationis, quam referunt.

Nota III. irregularem suscipientem Ordines
 non incurere novam irregularitatem. *Suar.*
disc. 42. sect. 3. n. 2; & 3.

Nota IV. Recipientem Ordines, non suscepto
 Sacramento Confirmationis, non contrahere ir-
 regularitatem, quia hoc nullo textu probatur;
 non excusatur à peccato mortali; si hoc non fe-
 rit ex contemptu: ita *Navarr. Avila & Nal-*
larum verbo ordo. n. 8. Henriquez de irregul. cap. 6.
num. 3.

Nota V. Recipientem furtivè, id est non vo-
 catus, neq; approbatus ab Episcopo, seu alte-
 rius examine, incurere irregularitatem. *Cap. 1.*
de eo qui furtivè. Quia verò in dicto
 capite fit solum mentio de Diacono, & de illo
 dicitur, quod non possit ascendere ad sacerdo-
 tum sine dispensatione, quod indicat irregula-
 ritatem; & in cap. ultimo fit sermo de omnibus
 generaliter, diciturq; sic ordinatos non posse
 saltare; ideo fortasse suscipiens diaconatum
 si irregularis, alij verò alios Ordines su-
 scipientes solum suspensi erunt. *Bonacina de*
verbo citatus, punct. 3. n. 6.

Nota VI. Conjugatum recipientem Ordinem sacrum esse irregularem. *extravag. Antiqua concertationi. cap. unico. titul. 6. de voto.* etiam matrimonio nondum consummato, præterquam in casibus à jure expressis; ut tamen hæc incurritur irregularitas, requiritur dolus seu scientia, quæ sextus loquitur tantum de præsumptibus, nec etiam procedit, si matrimonium fuit irritum. Tollitur autem hæc irregularitas, non solum à Papa, sed & post solutum matrimonium ab Episcopo diœcesano, si taliter promotus proficitur in aliqua religione, ut in dicta *extravag. supra.*

Nota VII. Exercentes Ordinem sacrum tempore censuræ, vel excommunicatione majori, suspensi vel interdicti, etiam tolerati seu occultè solemniter ex officio, fiunt irregulares, nisi excuset inadvertentia, ignorantia vel necessitate ratione scandali vitandi. *Cap. si quis Episcopus in Concil. 11. q. 3. & cap. is cui de sentent. excom. in 1.* Tollitur verò hæc non solum ab Episcopis, sed & à religionum Prælatibus.

Nota VIII. Recipientem Ordines sacros ab Episcopo, qui renunciavit, aut ab alieno, sine sententia proprii, aut ante ætatem legitimam, incurrit irregularitatem. *Cap. 1. de ordinand. ab Episcopo.* De his verò qui ante ætatem intelliguntur si in his ministrare præsumserint, alioquin remanent tantum suspensi, ita *Pius II. in bulla cum ex sacrorum ann. 1461. tom. 1. bullarj veter.*

Ordinem
 antiqua con-
 etiam ma-
 rquam in
 incurratu-
 entia, qui-
 tibus, nec
 it irritum
 onfolum
 um ab Ep-
 is profite-
 extray.

... 7. unde colligitur, Religiosum ordi-
 num ante legitimam ætatem duplex habere
 impedimentum ad non celebrandum in ordine,
 suscepto. Primum ratione suspensionis in-
 ræ, secundum ratione irregularitatis; licet
 absolvatur à suspensione, non propterea
 celebrare potest ante adventum legitimæ ætatis,
 nisi in illo remanet irregularitas, *Suarez tom. 5.
 de iuris disp. 29. sect. 3. in fine.* & e contra, si
 propter adventum legitimæ ætatis tollitur irre-
 gularitas, non tamen tollitur suspensio, sed in-
 ter absolute. *Pius II. citatus.*

acrum tem-
 one majori
 seu occul-
 es, nisi eos
 l necessitas
 Episcopus
 excom. m. t.
 copis, sed
 es sacros
 eno, sine
 imam, in-
 rdim. m. d.
 em intelli-
 nt, alioquin
 l. in bulla
 ullarij inter
 bul-

Nota IX. Religiosos reclamantes contra
 professionem, si in religione sacros Ordines su-
 ceperunt cum scientia aut dubio invaliditatis
 professionis, & ad sæculum revertantur, in-
 gregere dispensatione Papæ, ut in susceptis Ordini-
 bus possint ministrare. *Lezana verbo ordines
 cap. n. 18.*

Nota X. Probationem de vita & moribus,
 tum ex jure divino, tum ex *Concil. Trident.* pro
 susceptis Ordines requiri etiam in regularibus,
*Præmissus in dubiis regular. verbo Ordines sacris.
 in additione n. 3.*

XIII. Nota XI. Circa tertiam speciem irre-
 gularitatis, quæ incurritur ex delicto à clericis,
 qui exercent serió, scienter, & solemniter, ex of-
 ficio aliquem ordinem, quem non habent; idem
 videndum esse de Religiosis, cum ad præfens no-
 minæ clerici veniant etiam Religiosi officium seu
 Or-

Ordinem, quem non habent, exercentes. *cap. 1. & 2. de cler. non ordin. minist.* Dixi serio, quia id faciens per jocum vel representationem, prout contingit in comediis, non est irregularis. Dixi scienter, quia, si quis ex ignorantia etiam crassa id faciat, non erit irregularis. Dixi, solemniter seu ex officio, id est, eomodo, quo secundum Ecclesie institutum solum fieri potest ab ordinatis, quia, si alio modo quis eos exercent, non est irregularis. Tollitur verò irregularitas eodem modo, quo illa, quæ incurritur propter exercitium tempore censura, scilicet à Papæ dispensatione, vel ab Episcopo, quando casus est occultus, vel etiam à Prælati regularibus privilegium habentibus, non autem per baptismum, cum non contrahatur nisi à baptizatis, nec per professionem religiosam, cum non sit fundamentum ad id asserendum. *Lexana citat. n. 31. & cap. 1. de sent. excomm. in 6.*

XIV. Quarta species irregularitatis oritur ex delicto infidelitatis vel hæresis. Hæretici enim sunt irregulares. *Cap. Presbyteri dist. 1. cap. 1. cap. qui in qualibet. cap. saluberrimum. l. 9. 7. ex cap. 2. de hæreticis, in 6.* Item filij eorum usq; ad secundam generationem per lineam virilem paternam, & per maternam tantum usque ad primam, intellige, si parentes prædicti mortui fuerint impœnitentes. *Cap. statutum, Theaurus in praxi part. 2. verbo hæresis, cap. 3. & si eorum delictum fuit notorium. dict. cap. statutum.*

irregularitas à solo Papa tollitur: non
 ab Episcopo, nec inquisitoribus, ergo nec
 a secularibus religionum, quia hæc non est ex deli-
 cto, sed ex indecentia. *Toletus* tamen vocat eam
 delictum, unde probat posse tolli ab Episcopo,
 si delictum fuerit occultum, id est, si non sciatur
 esse filios hæreticorum, & consequenter à
 secularibus religionum. *Lezana sup. verbo irregu-*
laritas, n. 63. Nota etiam, quod filij hæretico-
 rum possunt administrare in Ordinibus susceptis
 parentum delictum, quia *cap. 2. de hereti-*
cis, n. 6. solum statuit, ne impostero promo-
 vantur.
 Item eorum fautores, receptatores, defen-
 sores, auxilium, & consilium præbentes, quia illis
 comparantur, *cap. 2. de heret. in 6. & cap. salu-*
toriam, 20. q. 7. & notandum, quod hîc est
 error hæreticis externis, quantumvis occul-
 tus, cum merè internus non subiacet pœnis Ec-
 clesiasticis. *Lezan. verbo heresis, n. 2.* Item de
 hæreticis & notoriis, propter infamiam, quam in-
 currunt. *Sayrus lib. 7. cap. 12. n. 16.* Hoc etiam
 intelligitur de apostatis à fide; sunt enim verè
 hæretici, quia habent errorem in intellectu cum
 pertinacia; quod est de ratione heresis. *Sylve-*
strus Summa verbo apostasia, n. 4.
 In hac autem irregularitate, quam incurrunt
 hæretici omnes, si sit publica, solus Papa jure
 communi dispensat; si verò est occulta, Episco-
 pi possunt dispensare propter privilegium illis
 con-

concessum à *Concil. Trident. sess. 24. cap. 6.* Et inde colligitur, quod Prælati majores regularium possunt dispensare suum clericum ad fidem reservum, ut ministrare possit in Ordinibus susceptis usque ad diaconatum inclusive: non autem ut ulterius promoveatur, quamvis tenet *Bonacin. tom. 1. q. 3. de irregularitate puncti. num. 14.* posse Episcopum dispensare hæreticum reversum, non tantum in exercitio, sed etiam in promotione, non obstante bulla cæcæ Domini, quæ loquitur solum de absolutione, non de dispensatione. Quamvis ergo Prælati regulares non possint absolvere ab hæresi, præsertim tamen hæreticos conversos dispensare in irregularitate, sicut possunt Episcopi. *Barbosa c. 6. sess. 24. n. 71.* Cæterum de Prælati regularibus habentibus privilegia ad dispensandum cum subditis in omnibus irregularitatibus, quando casus est occultus certum est, exceptis tribus illis, scilicet de homicidio voluntario, mutilatione, & bigamia; quia ista irregularitas non est ex tribus illis, nec obstat, quod illi non possunt absolvere ab excommunicatione propter hoc delictum incurta, quia est diversæ ratio de excommunicatione & irregularitate. Dixi, quando casus est occultus, quia, quando est notorius, semper censetur Papæ reservatus, nec comprehensus in concessione generali propter specialitatem illius. Supponitur autem hæc irregularitas, nec publicam, nec

. cap. 6. Et
 res regulari-
 im ad fidem
 ordinibus
 ve: non
 mvis tenet
 ate p^uct.
 are haro
 citio, sed
 bulla con
 olutione
 ergo Prae
 haresi, p^u
 ispensare in
 pi. Barro
 alatis reg
 pensand
 ularitatib
 st, except
 voluntari
 irregular
 at, quod il
 municatio
 a est diver
 regularitat
 ia, quando
 reservatus
 ae generali
 ponitur au
 licam, nec
 secre-

etiam, tolli posse per professionem, multo
 nis per baptismum, cum illum supponat.
 suspecti de haeresi, non sunt irregulares,
 propter suspicionem, sed propter infamiam, si
 men est notorium, quia etsi exterius haeresin
 tententur: Interius tamen recte sentiunt, &
 vera interius haeresin non habent; purgata
 zione suspicione & infamia tollitur irregula-
 rita. Qui autem de haeresi censeantur suspecti:
 eum illorum numerus sit multiplex & ad 31.
 rebatur, ideo brevitatis causa lectorem remit-
 tatur ut videat dictum numerum apud *Lexaniam*,
de haeresi & hereticis. n. 3. & 4.
 De irregularitate ex delicto, qua oritur ex
 delicto, satis diximus in cad. de infamia supra,
 modo dicam, quod infamia orta ex de-
 licto haeresis tollitur virtute privilegiorum quo-
 rum ordinis, non autem tollitur quoad dignita-
 tem, postquam poenitentias adimpleverunt, vel
 gratiam receperunt, quia Papa hujus di-
 positionem sibi reservavit ex *decreto Urbani I.*
cap. 1626.
 XV. Quinta species irregularitatis ex delicto
 dicitur, qua oritur ex homicidio voluntario
 mutilatione membrorum injuste facta. Dico
 quod homicidium sumi pro quacunque homi-
 cidatione, sive justa sit, sive injusta. *D. Thom. 2.*
q. 100. art. 8. ad 3. unde aliud est volunta-
 rium, tam in se, quam in causa, & aliud est ca-
 licum. Voluntarium in se est illud, quod quis
 ex

ex proposito, seu ex industria directè vult, & intendit, & dicitur voluntarium simpliciter, & nihil addito, requirens expressam voluntatem occidentis seu intendentis ipsam occisionem. Estq; illud, de quo dicitur, in *Concil. Trident. sess. 24. cap. 6.* quando facit facultatem Episcopi dispensandi, in omnibus irregularitatibus provenientes ex delicto occulto, excepta illa, quæ oritur ex homicidio voluntario. Sub his enim terminis venit irregularitas ex homicidio tantum voluntario in se, non autem voluntario in causa. *Barbosa de potest. Episcop. part. 2. alleg. 39. n. 47.* & hoc genus homicidij incurrit irregularitatem.

Homicidium voluntarium in causa dicitur culpabile est illud, quod licet in se non intendatur expressè aut directè; est tamen secundum quid volitum in causa, in qua infallibiliter loquitur & duo includit. Primò provisionem futururi homicidij; ut enim homicidium impetratur, necesse est, quod agens præviderit exitum actione posse homicidium accidere, aliter non prævidendo mortem excusatur ab homicidio voluntario, quia voluntarium non est sine prævisione. Secundò includit negligentiam, quæ nullam adhibuit diligentiam ad præcavendum futuram mortem. v. g. Si rectorum instauratur projicit tegulas, signo non appposito, si mors cuius sequatur, fit irregularis, ex omiſſa diligentia, & colligitur ex *cap. 5. 7. 8. 10. 12. 18. c. 20.*

est ludus clerici cum laico; sed dicitur irregularis, quia non præmisit debitam diligentiam ad evitandum mortis periculum. Clericus verò alius cum aliis ludendo projecit lapidem, in unum ex illis, non animo offendendi, sed ut timorem illi incuteret, ex qua projectione nihil læsus nec tactus fuit; corruens tamen in alium lapidem proximum caput sibi offendit, unde mors secuta est propter imperitiam medici, & incuriam patris: Illa autem projectio lapidis, sine dubio erat illicita, ex hoc tamen non fuit irregularis: unde colligitur, quod mors debet habere aliquid voluntarij sufficientis, ut inducat irregularitatem. His præmissis,

Dico II. Prælatos regulares, virtute suorum privilegiorum, posse dispensare in irregularitate contracta ex homicidio simpliciter voluntario, modo sit occultum, non autem si sit publicum; utiq; verò in utroq; casu, sive sit occultum, sive publicum, quando est solùm voluntarium in causa, & quando est casuale; exceptio enim homicidij, purè voluntarij tantùm, firmat privilegium pro aliis casibus, in quibus dispensant Episcopi; ergo & Prælati regulares. *Lezana part. 1. cap. 18. de privileg. Prælator. regul. n. 44. Boninus part. priori resolut. resolutione 13. q. 4. n. 11.* neque obstat *Concil. Trident. sess. 24. cap. 6.* ubi dispensatio in homicidio voluntario, etiam occulto, negatur Episcopis. Exponitur enim dictum Concilium de homicidio voluntario occulto,

nto, quod aliquo modo probari potest, vel de
 lo, quod est factum per insidias, aut proditorie,
 iuxta cap. septimum, sess. 14. ejusd. Concil. Hoc enim
 est allasinium, & genus homicidij, adeo enor-
 me, ut nunquam credi debeat ejus dispensatio
 concessa in quibuscunq; privilegiis, nisi de hoc
 sit expressa mentio. *Peyrinis tom. 1. privileg. in
 Casis. 2. Julij II. §. 29. à n. 103.*
 Dico III. occidens, vel mutilans aliquem ob
 defensionem cum moderamine inculpatâ tu-
 tæ nullam incurrit irregularitatem, ita habetur
 ex determinatione Ecclesiæ, in *Clementina, si fu-
 erit de homicidio. cap. significasti. 18. de homicid.*
 tunc non spontè, sed de necessitate justæ
 defensionis id facit, & ita sentiunt communiter
 DD. *Bonacina citat. sup. punct. 6. n. 10. disp. 7.*
 talis occisio est licita & omni jure permessa,
 iuxta textum in *l. scientiam §. qui cum aliter. ff.
 de aquil. & l. vim. ff. de just. & jure. eo, quod
 fecerit in tutelam sui corporis, jure
 existimetur, & juxta *l. si quis percussorem.
 ad l. Corneliam de sicariis.* Defensor propriæ
 in nullo peccasse videtur. Irregularitas
 non contrahitur sine peccato; quod verò
 jure licita talis occisio, probatur, quia
 est conformis juri naturali, ut notant DD. in *di-
 l. vim vi. quia omnia, per quæ vita hominis
 conservatur, & ejus contrarium repellitur, sunt
 jure naturali, & ex aliis juribus & legibus.*
*in dilecto in princip. de sent. excom. in 6. item.**

ex l. scientiam citat. ubi dicitur, vim vi defendere omnes leges omniaq; jura permittunt. Jure etiam divino talis occisio ob necessariam defensionem robur accipit, prout ex pluribus DD. probat *Ervinacius in praxi criminali part. 4. de homicidio q. 125. n. 11. & n. 29.* Et quasi per exaggerationem dicit, quod si presbyter, celebrando Missam, fuerit ab aliquo armis insultatus, poterit aggressorem occidere, ac deinde, non obstante homicidio, redire ad inchoatam Missæ celebrationem perficiendam. Jure etiam Ecclesiastico probatur in *Decretis Clement. si furiosus*, claro textu.

Dico IV. moderamen inculpatæ tutelæ dicitur servari, quando, spectatis circumstantiis loci, temporis, & personarum, nullum aliud remedium superest ad evitandum illud damnum, quod injustus aggressor vult infligere, nisi illum occidere: quare, si Religiosus in vasus potest frangere, clamare, aut alio modo se defendere, non poterit occidere licitè in vasorem. *Facunde in 5. precept. decalogi, lib. 5. cap. 7. n. 9. cum Bonacina. & aliis.* Si verò ob infirmitatem, vel infirmitatem, aut aliud impedimentum, clamando, frangendo, aut alio modo, se defendere non potest, licitè potest occidere in vasorem; quia secundum ordinem charitatis propria vita potest preferri alienæ. *Sanctus Thomas 2. 2. q. 64. art. 7. ad 3.*

Idem dicendum de occisione alterius in defensionem suorum membrorum, quia mutilatio

abscissio æquiparatur morti, cum sint partes
vite, & ad vitam necessariæ. *Bonacin. citat. q. 4.*
lib. 6. num. 4.

Idem dicendum de occisione alterius pro de-
fensione honoris in gravi materia, seu ad fugi-
endam gravem infamiam, quia honor æquipa-
ratur vitæ. *Bonac. sup. n. 10.* Idem quoq; dicitur
in defensionem bonorum propriorum magni
momenti ad vitam necessariorum, quæ alio mo-
do recuperari non possunt. Limitatur tamen in
Ecclesiasticis & Religiosis, qui debent potius ja-
cturam bonorum pati, quàm occidere. Addunt
etiam alij, hoc esse intelligendum, si quis mode-
ratam aut modum inculpatæ tutelæ aliquantulum
excesserit: nec censeri debere irregularem, nisi,
si ex dolo aut ex proposito id fecisset. *Glossa in
1° cap. significasti 2. de homicid. Lexana verbo
homicidium, num. 26.*

Dico V. mutilatio est separatio membri alicuius
à corpore humano vivo, unde excæcans ali-
quam sine erutione oculi non est irregularis.
Membrum dicitur quælibet pars corporis, quæ
habet speciale officium in corpore ab aliis se-
paratum, ut pedes, manus, oculi, nasus, auricula,
lingua, secundum *Glossam in Clement. si furiosus
de homicidio. Sayrus, Toletus, & alij* dicunt mam-
millam esse unum ex membris, cum habeat pecu-
liare officium. *Megallius lib. 7. de Censuris. cap. 1.
num. 31. & Rodericus tom. 9. 24. art. 20.* & alij
multi dicunt, abscissionem quorumcunq; digito-
rum

rum non inducere irregularitatem. Hisque profitis.

Dico VI. Prælatos regulares, etiam locales, virtute *cap. 6. sess. 24. Concil. Trident.* posse dispensare in irregularitate proveniente ex mutilatione occulta, & non deducta ad forum contentiosum.

Dico VII. Cooperantes occisioni injuste & voluntariæ in se, mandando, consilio, vel favore, efficiuntur irregulares. *Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. & sess. 24. cap. 6.* & eo modo Papa revocatur hæc, quoad homicidium voluntarium in se, & simpliciter. Ut autem sequatur irregularitas in mandante, oportet ut mors sequatur, & non revocaverit mandatum, vel revocatio ad aures mandatarij non pervenerit; & si revocaverit expressè, vel tacitè, & ad aures mandatarij pervenerit; etiamsi occidat, non erit irregularis, si consulens credat bona fide, revocato consilio, id sufficere ne sequatur homicidium, quod si non credit, debet monere occidendum ut sibi caveat. Similiter, qui foeminae suasit abortum, & postea, quantum potuit, fecit, ut illam dimoveret à dato consilio, probabiliter excusatur ab irregularitate. *Henriquez lib. 14. cap. 16. de irregularitat. Lezana verbo irregularitas. num. 71.* Cooperantes auxilio vel favore dicuntur, qui scienter adjuvant alterum, vel, qui commodant equum, vel ensẽm, vel quodlibet instrumentum, vel alio simili modo influunt ad occisionem, hi omnes dicuntur

...antur irregulares, secuta morte, requiritur
...m, quod effectus mortis sit secutus, alias
...no incurritur, quia irregularitas illa est solùm
...posita pro homicidio, quod non contingit
...secuta morte. *Suarez disput. 44. sect. 2.*

Dico VIII. Clerici seu Religiosi, bello iusto
...alientes, seu casu dato pugnantes, aut aliquos
...percutientes, nisi actualiter mutilent, aut occi-
...dat, vel sint causa proxima, ut alij id faciant,
...simi in tali bello multa sequantur homicidia;
...propterea incurrunt irregularitatem. *Cap.*
...*tu de homicidio, Lezana verbo bellum,*
...*9.* Caterum mutilare aut occidere eis non
...sunt, nisi Papa dispensarit vel Respublica fue-
...rit in extrema necessitate, vel Ecclesia tuendæ
...gratia, propter insignem victoriam consequen-
...dam in commodum Christianitatis, vel pro-
...pter conservationem vitæ propriæ, non exce-
...dendo in moderamine inculpatæ tutelæ, vel ad
...defensionem proximi innocentis, præsertim si
...sit utilis & necessarius reipublicæ, aliter facien-
...tes incurrunt irregularitatem Papæ de jure com-
...muni reservatam, de qua nec Episcopi possunt
...dispensare, quia non esset tunc ex delicto, sed
...ex defectu lenitatis.

Probabilis tamen est sententia eorum, qui
...sunt, verum hoc esse quoad seculares, qui in
...bello mutilant & occidunt, respectu verò Ec-
...clesiasticorum non esse, quia seculares hæc a-
...gendo non peccant: Secus autem Ecclesiastici,
...qui-

quibus est prohibitum extra casus enumeratos mutilare aut occidere; ideo cum peccent, videtur dicendum, hanc irregularitatem non esse ex defectu lenitatis, sed ex delicto, & per consequens posse tolli ab Episcopis & Prælatibus regularibus, eo, quod homicidium non sit voluntarium in se, sed in causa, & quasi casuale. *Lezana verbo bellum. n. 22.*

Notandum ex dictis, nomine mutilationis intelligi omnimodam membri alicujus truncationem, non autem solam debilitatem: Ita qui cæcum redderet non eruedo oculum, non incurrit hanc irregularitatem; multo minus, qui alterum vulnerat etiam cum multo sanguine, neque qui alterum deformat, nullo enim jure habetur, quod talis sit irregularis. *Lezana verbo irregularitas. n. 74.* Nomine autem membri, quoad incurrendam irregularitatem, intelligitur ea pars organica corporis, quæ, sive per se, sive cum alia conjuncta, specialem cooperationem habet; ita ut digiti, testes, auriculae, mammilla vera sint membra. *Caietan. Sotus, Suarez & alij citati à Lezana. sup. n. 74.* Estque opinio probabilior, quia sunt partes notabiles, quibus sublatis, est mutilum & imperfectum corpus humanum.

Multæ sunt aliæ irregularitates ex delicto provenientes apud Lezanam relatæ. *verbo irregularitas. n. 84.* quæ, cum non sint in jure expressæ

non dicuntur propriè irregularitates, & eas brevitatis gratia omitto.

Dico IX. & ultimo, Prælatos regulares ex vi privilegiorum posse dispensare, tam in regularitate contracta ex abortu foetus animati, quam in officii habilitando suos Religiosos, etiam pro foro externo, seu, quando delictum est occultum, & sine dubio absolvere ab excommunicatione. Bordonus resolut. parte prima de dispensatione homicidij, resolution. 13. quest. 18. 19. 20. 21. ubi expressè notatur, quod iste casus non est de jure reservatus ex bulla Clementis VIII. & si Superiores illum non reservaverunt, tam quoad excommunicationem, quàm quoad peccatum, posse quemlibet Confessarium absolvere suos Religiosos, & hoc intelligitur, tam de procurantibus, quàm de consiliis, aut consilium præbentibus. Plura super hac materia vide apud

Lezanam verbo abortu.

i §

CA-